

Team 2

Ontworpen door

5.1.2e

M

5.1.2e

5.1.2e

@minvws.nl

Ministerie van Volksgezondheid
Welzijn en Sport

Datum

2 februari 2022

Kenmerk

3318456-1024370-S

Zaaknummer

1024370

MinLZS

Deadline: 10-02-2022

nota

(ter voorbereiding van een overleg)

Betreft **Diep dive financiering van de sport**
 Vergaderdatum en tijd **10 februari 2022, 13:00-14:00**
 Vergaderplaats **VWS / Webex**

Paraaf directeur

1 Aanleiding en doel overleg

Als onderdeel van uw inwerkprogramma vindt op 10 februari een deep dive-sessie plaats over sportbeleid, waarin wordt ingegaan op de beleidsthema's rondom zwemmen en op de financiering van de sport. Deze nota geeft een eerste uitwerking van de financiering van de sport.

2 Deelnemers overleg

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

3 Te bespreken punten

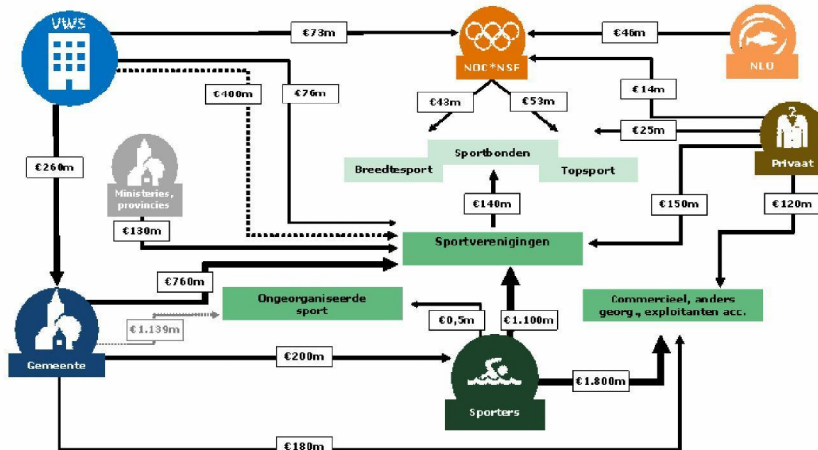
- Belangrijkste kenmerken van financieringsstelsel van de sport
- Financiering van sportverenigingen
- Financieringsinstrumenten van VWS
- Risico's en ontwikkelingen m.b.t. financieringsstromen

4 Advies en toelichting

Het financieringsstelsel van de sport bestaat uit veel verschillende lijnen. Die verschillen zijn historisch gegroeid door onder meer het onderscheid tussen:

- top- en breedtesport;
- het onderscheid tussen traditioneel versus commercieel (waaronder sportscholen)/anders georganiseerd/ongeorganiseerd sportaanbod;
- en tot slot eigen keuzes/zelfstandige invullingen van betrokken partijen.

We lichten de belangrijkste publieke en private financieringsstromen concreet toe in een korte power point presentatie. Wel geven we nu vast de belangrijkste onderdelen mee.

NB: bedragen zijn afgerond en indicatief. Bron: VWS-begroting en KPMG 2019.

Er zijn een paar belangrijke financiers van sport, onder te verdelen in publieke en private financiering.

Publieke financiering:

- Op rijksniveau met name VWS, ca. € 400 miljoen via de reguliere begroting en incidenteel (corona-steunpakket) nog een keer € 400 miljoen.
- Op lokaal niveau de gemeenten, ca. € 1,3 miljard per jaar. 70% hiervan gaat naar sportaccommodaties, die vrijwel allemaal in gemeentelijk beheer zijn. Ongeveer € 250 miljoen per jaar wordt besteed aan sportstimulering.
- Enkele sport-gerichte provincies investeren in sport (ca. € 20 miljoen), met name in topsportcentra (voor talentontwikkeling), evenementen en gemeente-overstijgende problematiek.
- Publieke financiering van sport is met name gericht op het traditionele sportaanbod bij verenigingen, sportstimulering en topsport.

Private financiering:

- Sporters en publiek van wedstrijden, ca. € 2,9 miljard per jaar waarvan € 1,8 miljard naar commerciële sportaanbieders en € 1,1 miljard naar sportverenigingen.
- De Nederlandse Loterij Organisatie. NOC*NSF krijgt als aandeelhouder van de NLO jaarlijks een vrij te besteden afdracht van rond de € 46 miljoen uit de staatsdeelneming NLO.
- Bedrijven dragen via sponsoring € 190 miljoen bij aan de sportbonden, verenigingen en topsport, en via giften en huurbijdragen € 120 miljoen aan commerciële aanbieders, anders georganiseerd aanbod (zoals lokale sportprojecten) en accommodaties.

Financiering van breedtesport

Naast de financiering vanuit overheid, NLO en private partijen wordt een groot deel van het sportaanbod gefinancierd door de sporters zelf, via (a) contributies en (b) horeca-inkomsten.

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Sport
Team 2

Kenmerk
3318456-1024370-S

1. Voor commerciële sportaanbieders (fitness, vechtsport, yoga etc.) zijn contributies vrijwel de enige inkomstenbron, ±85% van de inkomsten komt uit contributies. Verder dragen gemeenten bij aan grote accommodaties als zwembaden via exploitatiesubsidies of huurkortingen.
2. Sportverenigingen worden divers gefinancierd. In grote lijnen zijn deze verenigingen in te delen in clubs met een eigen accommodatie, en clubs die deze huren (vaak van een gemeente of sportbedrijf).
 - Clubs *met een eigen accommodatie* (vaak buitensport) hebben meestal ook een kantine. Deze clubs halen 25 tot 35% van hun inkomsten uit de horeca-omzet. 50% van de inkomsten komt uit contributies, 10% uit sponsoring. De uitgaven van deze clubs zitten vooral op de vaste lasten en onderhoudskosten aan de eigen accommodatie (in totaal 50%). 10% van de uitgaven gaat via bondsafdrachten naar sportbonden.
 - Clubs *zonder eigen accommodatie* (vaak binnensport) halen 75% van de inkomsten uit contributies en ook 10% uit sponsoring. Van de uitgaven gaat 50% naar huur van de accommodatie en 15% naar bondsafdrachten.

Gemeenten: huur sportaccommodaties

Gemeenten dragen veel geld bij aan verenigingen via de huur van sportaccommodaties. Deze worden in de meeste gemeenten onder de kostprijs aan verenigingen verhuurd met behulp van een algemeen belang-uitzondering in de Wet Markt en Overheid. Onder meer door deze 'kostprijsverlaging' en het vele werken met vrijwilligers is het dus mogelijk dat sporters relatief lage contributies betalen t.o.v. het commerciële sportaanbod, en veel beperkter bijdragen aan de werkelijke kosten van het sportaanbod bij verenigingen.

Sportbonden: verenigingsondersteuning en organisatie van competities

Sportbonden verzorgen voor de breedtesport onder meer verenigingsondersteuning en organisatie van competities. Dit financieren ze vanuit de bijdragen van NOC*NSF (€ 43 mln. verdeeld op basis van ledenaantal) en bondsafdrachten van de verenigingen (€ 140 mln.).

Financiering van topsport: commercieel vs niet-commercieel

Topsport wordt met name gefinancierd vanuit de bijdragen die NOC*NSF ontvangt van VWS (€ 63 miljoen), de NLO (€ 46 miljoen) en private partijen (€ 14 miljoen sponsoring via de zogeheten TeamNL-propositie: dat is een soort sponsoring-kapstok waar de Olympische topsporten onder hangen, zodat bedrijven deze sporten als één pakket kunnen sponsoren). Deze middelen worden verdeeld richting:

- de topsportprogramma's van bonden;
- naar nationale topsportcentra;
- naar topsporters in de vorm van een stipendium;
- naar topsportevenementen.

Niet-commercieel

Gemeenten en enkele provincies dragen ook bij aan de topsport via bijdragen aan sportaccommodaties voor de topsport-trainingscentra, het faciliteren van

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Sport
Team 2

topsportverenigingen en het (co-)financieren van (top)sportevenementen. Deze stromen gaan vooral naar de niet-commerciële topsporten.

Commercieel

In de commerciële sporten (o.a. schaatsen, voetbal en wielrennen) komen inkomsten voornamelijk uit mediarechten, sponsoring en entreegelden.

Kenmerk
3318456-1024370-S

Financiële instrumenten VWS

Vanuit VWS zijn er een paar grote financiële stromen richting de sport. Het grootste deel daarvan loopt via gemeenten, andere delen lopen naar niet-winstbeogende sportaanbieders en naar NOC*NSF. Deze stromen (m.u.v. de btw-compensatie) worden ingezet als sturingsinstrument om verschillende beleidsdoelen te behalen.

Instrumenten:

- Specifieke Uitkering (SPUK) Stimulering Sport: regeling van ca. € 185 miljoen is in 2019 opgestart om de gemeenten te compenseren voor het btw-nadeel dat ze leden na de verruiming van de btw-sportvrijstelling. Het gaat dus om een compensatieregeling, niet direct om een sturingsinstrument, die bedoeld is om gemeentelijke investeringen in sport op peil te houden.
- Buurtsportcoachregeling: de Brede Regeling Combinatiefuncties, ca. € 62 miljoen, is een decentralisatie uitkering. Gemeenten kunnen budget aanvragen om de inzet van buurtsportcoaches te financieren, gemeenten betalen hier zelf aan mee.
- SPUK Sportakkoord: regeling van ca. € 10 miljoen voor uitvoeringsbudgetten voor de lokale Sportakkoorden.
- Topsportsubsidie NOC*NSF: ca. € 55 miljoen voor de topsportprogramma's bij bonden en de centrale ondersteuning daarvan vanuit NOC*NSF (€ 42 mln) en stipendium voor topsporters (€ 13 mln).
- Evenementensubsidie: ca. € 8 miljoen voor topsportevenementen.
- Sportlijn NOC*NSF: ca. € 10 miljoen voor NOC*NSF en bonden om uitvoering te geven aan de plannen in het kader van het Sportakkoord.
- BOSA-regeling: subsidieregeling Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties, ca. € 76 miljoen. Is ontstaan vanuit de btw-compensatie, maar omgevormd naar een stimuleringsregeling. Niet-winstbeogende sportaanbieders krijgen subsidie voor investeringen in accommodaties en materialen, en 10% extra voor investeringen in duurzaamheid, toegankelijkheid en veiligheidsbeleving.

Steunpakket voor de sport

Om de financiële effecten van de coronacrisis voor sportaanbieders op te vangen, is vanaf maart 2020 een sectorspecifiek steunpakket voor de amateursport opgestart. Dit pakket is opgezet vanwege de unieke kenmerken van met name sportverenigingen, die er voor zorgden dat zij niet goed gecompenseerd werden via het rijksbrede steunpakket. Een voorbeeld hiervan is dat sportclubs vaak werken met contributies, waardoor maatregelen niet direct leiden tot inkomstenverlies maar deze impact pas later komt. Ook werken sportverenigingen veelal met vrijwilligers, en hebben ze dus geen personeelslasten die gecompenseerd kunnen worden. De regelingen zijn gericht op het compenseren van vaste accommodatielasten van clubs met eigen accommodatie (**1 TASO, Tegemoetkoming Amateursportorganisaties**), en kwijtschelden van de huur van clubs

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Sport
Team 2

Kenmerk
3318456-1024370-S

zonder accommodatie (**2 TVS, Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties**).

Later zijn regelingen toegevoegd voor gemeentelijke zwembaden en ijsbanen (**3 Specifieke Uitkering IJZ**) en topsportevenementen (**nog in de maak: 4 Subsidieregeling Topsportwedstrijden en evenementen Inkomstenderving Kaartverkoop STIK**).

Deze regelingen zijn ook opgesteld omdat het ging om doelgroepen met unieke kenmerken, waardoor ze niet in de generieke regelingen passen. Bij de zwembaden en ijsbanen gaat het bijvoorbeeld om accommodaties die in een normaal jaar al verlieslijdend zijn, en door gemeentelijke exploitatiebijdragen of huurkortingen in stand worden gehouden om lokaal aanbod te garanderen. De SPUK IJZ is opgesteld om te voorkomen dat gemeenten nog grotere exploitatietekorten moesten afdekken, met het risico dat ze moeten bezuinigen op sportstimulering.

Risico's en relevante ontwikkelingen m.b.t. financiering

- NOC*NSF wordt nu voor € 46 miljoen per jaar gefinancierd uit afdrachten vanuit de NLO. Die afdracht is vrij te besteden en daarmee een belangrijke inkomstenbron voor NOC*NSF. Risico's zijn dat het Nederlandse loterijstelsel en de staatsdeelneming NLO steeds meer onder politieke druk komen te staan. Verschuivingen in de afdracht kunnen leiden tot een vraag naar meer financiering vanuit VWS.
- De TeamNL-propositie, waarin de commerciële potentie van verschillende topsportbonden wordt samengebracht om zo nog meer commerciële waarde te creëren, komt moeilijk van de grond. Dit initiatief is in 2017 gestart, maar levert nog niet veel extra financiering op voor de (top)sport. Er wordt nu een nieuwe poging ondernomen om de TeamNL-propositie tot een succes te maken. Indien dat niet lukt, is het risico dat er juist minder geld beschikbaar komt. Dit zal dan kunnen leiden tot een vraag naar meer financiering vanuit VWS.
- Overheidsfinanciering naar sport gaat voornamelijk naar de traditionele sport, terwijl commerciële sport sterk groeit en een belangrijke bijdrage levert aan de nationale sport- en beweegdoelstellingen. Dit contrast is ook sterk tot uiting gekomen in de coronacrisis.
- Een ander risico is dat investeringen vanuit private partijen en gemeenten dalen, terwijl de rijksbijdrage aan sport de laatste jaren stijgt. Om te voorkomen dat de nationale overheid in de toekomst voor 100% de sport moet financieren, wordt bijvoorbeeld de maatschappelijke waarde van topsport centraal gesteld; daardoor moet de sport interessanter worden voor private partijen, zodat zij meer kunnen meefinancieren en de totale koek groter wordt.
- In het evenementenbeleid is VWS formeel sluitstuk van de financiering van topsportevenementen. Uitgangspunt is dat financiering van topsportevenementen vanuit hun potentiële economische waarde primair uit de markt moet komen. Steeds meer wordt in de praktijk duidelijk dat dit uitgangspunt onder druk staat, en dat topsportevenementen zonder stevige financiële ondersteuning van lokale, regionale en nationale overheden financieel niet haalbaar zijn.
- Subsidies van VWS naar instellingen komen in toenemende mate onder het vergrootglas in het kader van ongeoorloofde staatssteun, wat met name impact heeft op de subsidies richting NOC*NSF. Dit heeft nog geen directe gevolgen voor de financiering van (top)sport, maar roept wel de

vraag op of VWS zich anders moet gaan verhouden tot de sport. Dit heeft ook een link met de verdiepingsslag op het advies van de NLSportraad. Lichten we graag mondeling nader toe in de deep dive dd 10/2.

5.1.2e)

5.1.2e

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Directie Sport
Team 2

Kenmerk
3318456-1024370-S